ન્યુ ફોનોગ્રાફ ગાયનમાળા

કીંમત રૂ. ૦-૪-૦

ન્યુ ફોનોગ્રાફ ગાયનમાળા

સંસાર સાગર— (ગઝલ)

રસીલાં હૃદયના કોઈએ કરો ના ભરોંસા,
જે બળતા અંગાર સમાં એ બાળી જશે.—
પુષ્પો સુંવાળાં માની પ્રીતે સાચવશો તો યે;
કારમા ડંખ તમને મારી જશે...............
ભોળાં પ્રવાસી મનોરથ ઘેલાં;
જગતના પંથ બાપુ ! કાંટા ભરેલા,
ફૂલોનાં બીછાનાં માની ભરમે ના ભૂલતાં
પાસે જશો તો ઝેરી નાગો હશે.—

સંસાર સાગર— (ગઝલ)

જીવ બાળીને જીવાશે કયાં સુધી ?
આગ દિલડાંની છુપાશે કયાં સુધી ?—
જીગરને પૂછી જુવો તો એ કહે,
કે જુવાની વ્યર્થ જાશે કયાં સુધી ?—
કામનો અગ્નિ બુઝાવા આંખથી
આંસુઓ ઢાળી શકાશે કયાં સુધી ?—
છે પીયૂષ પાસે છતાં સંકોચમાં,
સાવ તરસ્યાં રહી શકાશે કયાં સુધી ?—

શુકદેવજી—

(શુકદેવજી અને ગંગામૈયાનો સંવાદ.)

—મ્હારે જન્મ નથી લેવો.
ઓ જમના મૈયા, મારે જનમ નથી લેવો.
હું તો જનમ જોગી એવો.
ઓ જમના મૈયા, મારે જનમ નથી લેવો.
—આતે તમારો જોગ કેવો ?
જનમ જોગી, આતે તમારો જોગ કેવો ?
—અભય કવચ, તને આપું હો વ્હાલારે.
ના હોય ટાઢ કે પરસેવો— જનમ જોગી.
—પ્હેરવાની બાધા મ્હારે, ઓઢવાની બાધારે;
અમે ધર્યો છે જોગ એવો— ઓ જમના.
—અક્ષય પાત્ર હું, આપું છું વ્હાલારે,
જમો મીઠાઇ ને મેવો— જનમ જોગી.
—ખાવાની બાધા મ્હારે, પીવાની બાધારે;
મેં તો કર્યો છે નીમ એવો— ઓ ગંગામૈયા.
—વેદ ચારેનું જ્ઞાન, પામ્યો તું વ્હાલારે;
શ્રુતિ સ્મૃતિનો સાર લેવો— જનમ જોગી.
—શ્રુતિ ને સ્મૃતિ મ્હારે નામ હરિનુંરે,
હું તો જનમ જોગી એવો— સરસ્વતિ મૈયા.

સ્નેહ-સુધા— સ્નેહનાં (મઘમઘતાં ફુલ)

લ્યો મીઠાંને મઘમઘતાં ફુલ.
કહો મૂલ.
મુલ એનાં અણમુલ,
મારૂં જીવણ ધન ફુલ........................લ્યો.
પરીમલ પ્રીતમ પ્યારનો શાચી જીવણ લ્હાણુ
પ્રેમકાજ કુરબાન છે, તનધન જીવણ પ્રાણુ
સુખ સૃષ્ટીમાં અતુલ પ્રેમ માંહી વસુલ

કુદરતનો ન્યાય— (કોમીક)

(ભાભી અને દીયરજીનો સંવાદ)

મન મારૂં મુઝાયે રે દીયરજી કેમ કરવું ?
દિલ મારૂં ગભરાયે રે દીયરજી કેમ કરવું ?
પતિ તમારો આવે ત્યારે ઘરમાં જઇ રીસાજોરે,
ચુંબન માગે વ્હાલી કહીને તોયે નવ મનાશોરે,
ભાભીજી એમ કરવું.

ક્યારે જાયે ને ક્યાં જાયે એ કાંઇ નવ જાણું રે,
પૂછવા જાઉં હું જો કાંઇ ડોળા એના ભાળું રે,
દીયરજી કેમ કરવું.

તાળું મારી બારણે બેસો ઘડી એક થાજો ખોટી રે,
ચંડીકાનું રૂપ ધરીને ચમકાવો પછી સોટી રે,
ભાભીજી એમ કરવું.

વસંત વીણા— નવી વહુ. (મનડાના મોર)

મને સાડીઓ અપાવો સારી, હું તો મુંબઈ આવું....
મને પોલકાં અપાવો ભારી, હું તો મુંબઈ આવું....
ચાલુ ચટકાથી—મ્હાલું મટકાથી
તમે મને મુંબઈની વ્હાલ્મા માયા લગાડી....
માયા લગાડી મને માયા લગાડી—મારા મનડાના મોર
તમે માયા લગાડી
સાખી—જ્યારે આપણુ સાથમાં એ તો જાણે ઠીક....
પણુ પાછા રીસાવ તો જીવતર થાશે ધીક....મને.

[illegible]નું પડીકું—

આપ પાપટવાડીમાં પધારજો લ્હેરીલાલ,
મંદીરની સામે મકાન છે, નીચે દેશી દારૂની દુકાન છે.
રંગરંગીલા ચાલ મારી પડોસમાં તુલસી કયારાનું નિશાન છે!
જીજામાં! તુલસીના ઝાડનું નિશાન છે—લ્હેરીલાલ.
અખંડ અને અભંગ આજ સાંજ પહેલા પધારજો,
હડતાળવાળાનું તોફાનછે, જ્યાં હડતાળવાળાનું તોફાન છે—લ્હે૦
જોખમ ભરેલું કામ પુરાં પંચાત છે, ધાસ્તી છે! આફતમાં
જાન છે, મારા બાપ ધાસ્તી છે—લ્હેરીલાલ.

શુકદેવજી—

સુખ દુઃખ મનનાં કારણુ સજની,
મન પર સૌ આધાર;

જેનું મન જેથી માન્યું, તેમાં સુખ તેને સાર....સુખ.
યોગી છે યોગે રાજી, (૨)
ભોગી ઉપભોગે રાજી, (૨)
રાજી વનવાસી વન મોઝાર
સજની રાજી વનવાસી વન મોઝાર.... સજની.
હહેલે ધરનારી રાજી, (૨)
મ્હેલે ફરનારી રાજી, (૨)
રાજી જેનો જેવો અધીકાર;
સજની રાજી જેનો જેવો અધીકાર;.... સજની.

માલવ પતિ—રાગ ગઝલ કવાલી.

એક સરખા દિવસ સુખના કોઇના જાતા નથી;
એથીશું શાણા સાહ્યબીથી લેશ ફુલાતા નથી:—
ભાગ્ય રૂઠે કે રીઝે એની તમા તેને નથી;
એજ શુરા જે મુશીબત જોઈ મુંઝાતા નથી:—
ખીલે તે કરમાય છે, સરજાય તે લોપાય;
જે ચડે તે તે પડે એ નીયમ પલટાયા નથી:—

સત્ય પ્રકાશ— (સ્ત્રી કર્તવ્ય)

શિયળ, સદ્‌ધર્મનું પાલન, સદા શાન્તિ પતિ; સેવા
સહન શીલતા વિના સ્ત્રીના હૃદય ભંડાર સૂના છે—
સ્ત્રીયોચિત સદ્‌ગુણો વીણ સહુ ભણ્યાં પણ ન ગણ્યાં ગણવાં
વૃથા એ ભાર ભણતરના, જીવત સંસ્કાર સૂના છે—

ખરી શોભા ન વસ્ત્રોથી ન સુંદરતા ન ભૂષણ છે
ખરા શણુગાર સદ્દગુણના વિના શણુગાર સૂના છે—
મળે કે ના મળે પ્રીતિ, ટળે કે ના ટળે દુઃખડાં
છતાં સ્ત્રી ધર્મ તજવાથી અરે અવતાર સૂના છે—

શુકદેવજી—
સુખીયા જન મનથી,
સુખીયો સંસાર છેજી;
દુઃખીયાને દુઃખ પરમાણે,
દુઃખીયો વ્હેવાર છેજી;
રોગીનું દુઃખ નિરોગી,
સુખનું નવ જાણે ભોગી;
અનુભવથી જાણે, કેવો સંસારે સાર છેજી.—સુખીયા.

માલવ પતિ—(રસના સાગર) ગઝલ-કવાલી.
સ્નેહ વિના સંસાર સુનો છે સ્નેહ વિના સંસાર,
સુના જેમ સુવાસ વિણ ફુલહાર..................સુનો છે.
ચંદ્ર ઉજાસે, પ્રિયતમ સાથે, રમ્યાં નહીં રસભાર રતિનાથે,
તે જોડાંના જીવતર માથે ભવનો મિથ્યા ભાર,
ઝુલ્યા વીણ પ્રિયતમના કરમા ડુબ્યા વિણ રસના સાગરમા;
ઉઘડયા વિણ અંતરની કળીઓ કયાં સુરભી મળનાર.

સત્ય પ્રકાશ—
આજ હું તો પરણ્યા પિયુથી રીસાઉં
મને મોહનજી આવી મનાવશે

પાછળથી આવી એ પકડે પાલવડો;
હું કહીશ મોહનજી મુકોકો કેડલો;
બોલ મારી મીઠડી ! બોલને રસીકડી ! એવું કહીને બોલાવશે
વ્હાલમનાં નેન મારા ચિતડાંના ચોર મારા મીઠા કલાયમ મોર
કહેશે જો કંઠ મને વગડાનું ઢોર
તોય હું કહીશ કાળજાંની કોર ક્યારે આવશે.

માલવ પતિ— (ગાયન)

સાંભળ બ્હેની, છાની કહું એક વાત કહેતાં શીદ મુઝાતી !
અરધી ઉંઘે આજની વીતી રાત જોને આંખડી રાતી !
ચાંદલીયો જોઇ ચેટક જાગ્યું, વાયુની લ્હેરમાં કંઈ નવું લાગ્યું;
ફુલ શૈયા જાણે ડંખવા લાગી, ઉરજાગ્યો ઉત્પાત, જોને ધડકે છાતી
ઘેન ભરી આંખે કુંજમાં ગઈ ત્યાં કોઈક મળ્યું એકાએક;
પાસે બોલાવી, હૈયે દબાવી, કૈં કૈં કીધું મન હરી લીધું,
આંખ ઉઘડીને જોઉં પછી ત્યાં જોયું થયું પ્રભાત
વાતો એ ન ભુલાતી.

શુકદેવજી—

ક્ષમા એજ ભુષણ શુરવીરનું,
ક્ષમા ભુષણ છે શાણાનું;
દયા એજ ડહાપણનું ઘર છે,
હિંસા એજ દિવાનાનું.... .... —જુઓ.
વિદ્વાનોનું ભુષણ વાણી,
સાધુ લે સાધુતા જાણી;

ક્રોધ કર્મ છે બહુ નઠારૂ
હોય રંક કે રાણાનું.... ....જુઓ,

સત્ય પ્રકાશ— (નયનના કાતીલ માર)

કહોજી કંઠ કામણગારા આ શાં કામણ કર્યાં ?
કામણ કર્યાં, મનડાં મારાં હર્યાં—કહોજી૦
કુમળાં કુમારાં દીલડાં છળથી એ છે અજાણ્યાં;
ઘાવ કર્યો વીણ કેવાં ઘાયલ કર્યાં—કહોજી૦
કુમળાં તમારાં કાળજાં કાતીલ નયનના માર છે.
દીલભર તમારી આંખડી બેધારની તલ્વાર છે.
નારી નયનનો પુરૂષ પર જુદોજ કો અધિકાર છે.
ખીજે તો જીવન ઝેર ને રીઝે તો બેડા પાર છે.
ભાન ભૂલાવી આ શાં જાદુ ભર્યાં—કહોજી૦

માલવ પતિ—રાગ-ગઝલ-કવ્વાલી

સરવર પાસે પણ પ્યાસે નથી;
તૃપ્તિ રસ તરસ્યાંને ન કદી થાતી જાતી;
વીણ દુઃખ અમે દુઃખીઆરાં, છે પાસ છતાં-પણ ન્યારાં,
બહુ સુખથી એ દુઃખીઆરાં, શિર જોર છતાંય બીચારાં,
આંખલડી થાતી રાહ જોઈ રાતી,
એ વાંક વિરહનો વાર ન સ્હેવાતી—
અધીરતા આ અરે શાને ! નિરંતર એક અંતર છે;
ઘણાં ચુમનો મધુકરને, સુમનમે એક મધુકર છે,

સાગરની પ્યાસ ન પ્યાલે બુઝાતી;
રસનાં તો ચટકાંમાંજ મજા માતી:—

શુકદેવજી—

ભગા તારૂં ભાગ્ય ખુલ્યું;
તારૂં ભાગ્ય ખુલ્યું હવે ભલો જડયો છે ઉપાય.—ભગા.
આંખોની વચ્ચે નાક નડે તેથી,
પરભુ ન દેખાય....
આ નાક વચ્ચેથી જાય.
પછી ભગવાનનાં દર્શન થાય;
મારા જેવા હોને કરૂં તો પુછયાની ખો ભુલી જાય.—ભગા.

સત્ય પ્રકાશ— (શરમનો ઢગલો)

લટકેથી ચાલ જરા ચટકેથી ચાલ;
ગામડાની ગોરી રસીલી રીસાળ!
મદમાતી ચાલ મારા મનડાની માળ!
કમર લચકાય જરા એટલું સંભાળ.
મંદગતિ હંસગતિ ગજગમની ચાલ;
લટકારા લાલ બળ્યું આ તે શું વ્હાલ—
આ વીલાયતની બુટની એડી જાણે પગમાં નાખી બેડી
ગભરાશો ના માઇ લેડી પડશો તો લઇશું તેડી
કયાં સુધી તું રહીશ હવે આવી શરમાળ—

માયાના રંગ— (કોમીક)

પ્રેમ તણી પોથી મહીં થયો રજીસ્ટર પ્યાર,
નરમ ગરમ બનતા રહો, સુખી રહો સંસાર.
વહેમ જતાં સુધર્યો સંસાર,હનીમુન કરીએ જઈ ગીરનાર,
બે ઘોડા બે ગાડી તૈયાર, એકંદર નંબર છે ચાર.
પ્રેમ તમારો રહે તાલ, રક્ષા કરજો ખેતર પાળ,
ડ્રાઇવર મજાનો જોઈ મેલ આ દિવાની થઇ.
તો નાનકડા ગાર્ડને આ એક્સપ્રેસ મોહી,
મેદાન થયું સાફ આ ચારે બલાઓ ગઈ,
આભાર બાના સાથ અમે રહીશું સુખે અહીં.

શુકદેવજી—

મોરલા મઢાવું, ચાંચ ત્હારી સોનાથી;
કૈંક ટોકા કરીને, જોગીરાજને જગાડ,
જોગીરાજને જગાડ, વીરા માનું તારો પાડ....મોરલા.
વર્ષાના વિલાસી, તપોવન વાસી,
કલાધર કલા તું તારી દેખાડ (૨)... ...મોરલા.

સત્ય પ્રકાશ— (કાળજાંની કોર)

કહેને અલી કાળજાંની કોર ક્યાં ભીંજાઇજો!
વ્હાલમના વચનોનાં તીરથી વીંધાઇજો!
રસીલી શું તું રસીયાથી રમતાં રીસાઇજો—
માળા ગુંથી મલકાતી 'હું' દેવ રીઝવવા જાતી,

ત્યાં તારે તારની આંટી, પડતાં તુટી વચમાંથી
ચાળા એ છોડ અમે જાણી ચતુરાઈને;
મોહનને માનમાં મનાવતાં મુંજાઈજો—કાળજા૦

માયાના રંગ— (રીસામણું મનામણું)

રીસામણું મનામણુંના કેટલા છે ભાગ,
મને નાના નાવલીયા સમજાવ.
નાનકડી નાર તું છે પુરી પહોંચેલ,
મને નાનો જાણી ન બનાવ.
નાનીશી નાર હું તો કશું એ ન સમજું,
મને શીખવા જેવું કૈં શીખાવ.
હાથ કોમળ મુજ કંઠે લગાવ,
મને હૈયાને હીંચકે હીંચાવ.
નહીં એવું બોલીને શરમાવ,
હું છું એકલડી કૈંક તો લજાવ.
તું છે એકલડીને હું છું એકલડો,
બન્નેની બેલડી બનાવ.

શુકદેવજી—

સુત સપુત પાછા વળો, સુણો હીતનીરે વાત.
શાને ઘેલા થઈ ઘર તજો? તજો માતને તાત—સુત.
—પુજ્ય પિતાજી પાછા વળો, જાણી હીતની મેં વાત,
કોણ પીતા કોણ પુત્ર છે, કોણ માતને તાત—પુજ્ય.

—માતા તમારી રૂદન કરે, નાખી નાખી નીશ્વાસ,
દ્યો કૈં આશ્વાસન તેહને, કરો શાને નિરાશ.
—લક્ષ ચોરાશીમાં હું ફર્યો, બન્યો સઘળે નિરાશ.
અવતાર ધરીયા અનેક મેં, પુરૂં કોની હું આશ—પુજ્ય.

સત્ય પ્રકાશ—

ફુલડાં ધીમે વીણજો બ્હેન! અમારી પુલવાડી સોહાય,
એની કોમળ કોમળ કળીઓ કુણાં કાળજડાં કોરાય;
સુવાસે હૃદય સુવાસિત થાય, વિકાસે કૈંક ભ્રમર લલચાય,
વિલાસે વ્યર્થ સુધામય સુરભિ એની મોંઘેરી સરી જાય—
માળ ગુંથી આ અમોલી કોને કંઠ ધરાય!
મધુરી એની પરાગ વહી વહી જાય,
પૂજ્ય વીણ કોનાં પૂજન થાય!
મનની મનમાં સર્વ સમાય—

માયાના રંગ— (સ્નેહ વિનાનો સંસાર)

જળ સુકયા પછી સરવર શાનાં, સ્નેહ જતાં સંસાર નકામા
શુદ્ધ સ્નેહની આ દુનિયામાં કદર કરે શું મનુષ્ય દિવાના—જળ
અમર સ્નેહના માર્ગ મધુરા, સમજી શકે નહી સ્નેહી અધુરા
કષ્ટ સહે જે સ્નેહી પુરા, તેજ વસે એ સ્વર્ગ સદનમાં
દાવાનળ દીલડે ઉઠયા, રગ રગ લાગી લાય,
તન સળગ્યાં, મન ના બળ્યાં શો કરવો ઉપાય.

શુકદેવજી—

નથી આ બોલ જરા ખોટો,
઼ઓ બાલ મુની, નથી આ બોલ જરા ખોટો;
વૈકુંઠ માંહી વિષ્ણુ ને લક્ષ્મી,
બ્રહ્મા સાવિત્રીનો જોટો;
માયા મહેશ્વર જુદાં નથી,
છે મહિમા માયાનો મોટો.... ....ઓ બાલ.
—ભલા ભલાએ ભુલ ખાધી સંસારમાં,
ચાખ્યો માયાનો સોટો;
શાને તમે બ્રહ્મચારી રહ્યા ?
આ તો પકડયો અમારો ટોટો.... ....ઓ બાલ.

સત્ય પ્રકાશ—

ધન્ય જીવન તે નારનારીનાં જગ આખું ઉચ્ચરે
સુજન જે સત્ય પંથ સંચરે
લક્ષ્મીવાન તે સાચા, દાનથી લક્ષ્મી અમર જે કરે
એજ સાચી વિદ્યા જે જનનાં ચરિત્ર ઉજવળ કરે
અવિદ્યા એ પળભરમાં હરે—
ધર્મ ધુરંધર તેજ ખરા જે સ્વધર્મ રક્ષા કરે
અસત્યના અંધાર હરી જે સત્ય પ્રકાશિત કરે
સહજમાં આ ભવસિંધુ તરે—ધન્ય.

માયાના રંગ— (જોબન મસ્તી)

જ્યારે જોબનની મસ્તીમાં આવે બાલા,
ત્યારે નણદલના વીર લાગે વ્હાલા વ્હાલા.
ઘેન નયને ભરાય, ચીત્ત ચંચળ જણાય,
જપે રસીયાના નામતણી રમણી માલા.
નિર્બળ મનની વ્યર્થ બીમારી એ વાતો નથી સારી કુમારી,
નિર્બળ મનને કરે વિકારી છોડો કુમારી વિચારો એ કાલા.
મદનશરના પ્રહાર, અંગે થાશે અપાર;
ભાવ હૈયામાં જાગશે કો છાના છાના.

શુકદેવજી—

(વારાંગનાઓ શુકદેવનું તપ છોડાવા જાય છે)

સાંવરીયાને જોગ લીયો, અબ કીસ બીધ પાસમેં જાઉં—સાં૦
ગોરસ મટકીમે મહી જમાવું, ગ્વાલન બનકે મેં જાઉં—સાં૦
ફુલનકી ફુલ છાબ બનાઉં, માલન બનકે મેં જાઉં—સાં૦
ગોરે ગોરે અંગપે ભભુત લગાવું, જોગન બનકે મેં જાઉં—સાં૦

કોકિલા— (રાગ—કવાલી.)

જીંદગાની ફના થવાની છે
શીદ બાંધે આ પાપ ભારી છે—જીંદગાની૦
જન્મ જગમાં કરોને કાર્ય સારાં
ભલી ભુંડી યાદ રહેવાની છે—જીંદગાની૦
કંઇક નીર્દોષની કીધી કતલ તેં
દેવ દરબારે એ લખવાની છે—જીંદગાની૦

દુભવો ના ગરીબ દીલ કોનું
દીનની હાય બાળનારી છે—જીંદગાની૦

માયાના રંગ— કોમીક (પ્રેમનાં તોફાન)

ઘેલી ઘેલી ફરૂં છું એના ધ્યાનમાં,
મારો સ્નેહી મરે છે તોયે માનમાં
ઉરસાગરના મોંઘેરા મોતી,
નહીં સમજુ છું ભાન કે બેભાનમાં....મારો.
હું તો જાણું એ હૈયાના હાર છે,
મારા પ્યારની ન એને દરકાર છે.
માર્ગ ભૂલી હું પ્રેમના તોફાનમાં....મારો.

શુકદેવજી—

(શુકદેવજી સંસાર તજે છે તેની માતા કહે છે.)

ના ના ન્હાનડીયા જાયા (૨)
નહી જાવા દઉં લાડકવાયા ! ના ના.
હજી તું છે નાનો બાળ,
તારે નથી તપનો આ કાળ,
નહીં જાવા દઉં લાડકવાયા ના ના.
બાર વર્ષ મેં ઉદરે રાખી,
વૃથા વહ્યા શું ભાર ?
નહીં જાવા દઉં નયન સલુણા (૨)
આત્મ તણા આધારરે— ના ના.

કોકિલા— (કોમીક-મોટરની સહેલ)

ઘરડા વરની ઘરધણીઆણી સાવ નકામી રાજ,
પરણી નામની હો રાજ
એળે જાય તમારૂં જોબન ભોળી ભામની હો રાજ,
માનુની મુકોને લાજ
કેતકીની એક સાડી લઇ દઉં, ઝરી બુટ્ટાની ચોળી,
દુધલડાં પાઉં હું કઢીને સાકર કેસર ઘોળી,
(બાગ બગીચા મહેલ બંગલા મોટર સહેલ કરાવું)
(ઘરડા વરનું ઘરબાળીને ચાલો સાથે આવુ)
રમશું રંગ ભરેલી રમતો સારી જામની હો રાજ
અજબ આરમની હો આજ—ઘરડા૦

વેર વસુલ—

સખી શાને અધીરી બની આવી?
રીઝવશે રસથી પ્રીતમજી પ્રીતમજી પ્રીતે બાહુ તાણી.
પછી ધીરી અધીરી પડને શાણી. રીઝવશે.
સખીઓ બની બહુ એક સુજને આમ નહિ મુંઝાવશો
અણુજાણી પ્રીતમ પ્રેમથી, છોડો નહિ ચીડાવશો.
જાણી અજાણી મુખથી કહી ના અમથી કૈં પૂાવી જશો
ચાળા તજી સાચું કહો મનમાં છુપાઇ શું હશો.
સખી શાને.

શાહ—કે—ચોર— (પાપનો પસ્તાવો)

તજી નીતિ અનીતિનો અરે મેં માર્ગ સ્વીકાર્યો
ન ફાવ્યો લક્ષ્મીના લોભે અરેરે આખરે હાર્યો
કર્યાં કુકર્મ મેં કેવાં ફસાવી ભોળી દારાને
વિલાસી મુઢ થઈને મેં સતાવી શુદ્ધ બાલાને
પિતાને છેતરી મારા બહુ અન્યાય મેં કીધો
પીતા વાત્સલ્યનો પુરો લહાવો મેં નહીં લીધો
મેં તો સર્વે હવે સોંપ્યું રે—પીતાચરણે
શરણુ હવે યાચ્યું રે—પીતાચરણે

(સાખી)

હે વીશ્વ વાડીનાં પુલો સુગંધને ત્યજશો નહીં
ઉગતા તમારા જીવનમાં વીષધારને ધરશો નહીં
અનુભવ વીનાની જીંદગીના છંદમાં ફરશો નહીં
માતા પીતા તો દેવ છે એ ભાવના ભુલશો નહીં—મેં તો.

કુદરતનો ન્યાય—

બાવો બની હું અલખ જગાવું જમનાજીમાં ન્હાવું,
એ કરશું ત્યાં ધંધો.
ભસ્મ લગાવી ટીલાં કરીને ભીક્ષા હું તો માગું રે—એ.
ભાવિક જો કોઈ ભક્તિ ભાવે પાસે આવી બેસે,
ખણ ખણ ખણ થતી સોના મ્હોરો ઢગલે આપી દેશે,
તો શું કરશો ત્યાં ધંધો ?

પૈસાથી અમે અળગા રહીએ એવું મુખથી કહીશું,
હા, ના હા, ના કહેતાં મુખથી લઇને પટારા ભરશું,
એ કરશું ત્યાં ધંધા.
લટકાં મટકાં કરતી આવે, ચટકાળી જો નારી,
ઝાંઝરને ઝણકારે તમને, કરશે ઈશારા ભારી,
તો શું કરશો ત્યાં ધંધો ?
આંખો મીચી ધ્યાન ધરી, રૂષિરાજ અમે તો થઈશું,
રંભા સમ સુંદરીના નૃત્યે, નયનો નચાવી દઈશું,
એ કરશું ત્યાં ધંધો.

સંસાર સાગર—
જરા કહોજી રસરાજ આપ સ્નેહી થશો ?
હૃદયસ્વામી થશો, કે પ્રણયગામી થશો ?
ભોગી રસના થશો, કે યોગી સ્નેહના થશો ?—જરા
નથી ભોગી સુંદરતાનો, સ્નેહનો હું યોગી,
વીલાસનો ન ભુખ્યો, નહીં વાસનાનો રોગી;
રમણી થશો, કે સ્નેહ રાણી થશો ?—જરા.
સ્નેહ બંધનથી સ્નેહીને આમ બાંધજો;
થજો એમનાં તમે, ને એ તમારા થજો—જરા.

શાહુ-કે-ચોર— (વીચીત્ર સંસાર)
સંસાર આ છે ચિત્રમય બાજીગરી દેખાય છે
અમૃત ભર્યું કે ઝેર એમાં તત્વ ના સમજાય છે

કોઇ સ્થળે વિદ્વાન જનની વાત તો સમજાય છે
કોઇ સ્થળે દારૂ નિશામાં દાનવો દેખાય છે
રમણી રમણના પ્રેમમાં રસરંગ જો રેલાય છે
કોઈ સ્થળે નિજ વૃદ્ધ પતિની કથનીઓ કહેવાય છે
સંગીતના સુરા કહી તો રૂદન ક્યાં સમજાય છે
આનંદ મસ્તી ક્યાં ઉડે તો શોક ક્યાં ઉભરાય છે
સંસારની માયા મહીં ખોટું ખરૂં ભેળાય છે
જે જ્ઞાનની મુક્તિ મળે એ જ્ઞાનના સમજાય છે

કુદરતનો ન્યાય—

વીણો વિણોને ફુલડાનાં ફાલ
ફોરે એવાં હૈયાં સખી !
ગુંથો ગુંથોને ફુલડાંની માળ
ગુંથો એવાં હૈયાં સખી !
સરખી સાહેલી કોઇ વીણવા ન આવે,
વીણું હું વનને અકેલી રે;
વીણુ અલબેલી હું ફુલફુલની વેલીને
વીણું ને થાઉં ઘેલી ઘેલી—વીણો૦
આધે આઘે છે મહુલી જોગીની મારા,
પાસે છે ફુલડાંની વાડીરે;
સાધીશું જોગ સ્નેહગંગાને કાંઠડે
વીણીશું ફુલ દા'ડી દા'ડી—વીણો૦

શાહ-કે-ચોર— (કોમીક ગાયન)
આશક થવામાં જોખમ આશકના બુરા હાલ
નહીં ઘાટના કે ઘરના આફતના સમાચાર
સીનેમાં જોતાં જોતાં અંધારે રમતાં રમતાં
જો પાસે પાસું વાગે આફતના પોબાર
સામે સામે છે માળા બારીમાં બેઠી બાળા
કરતી કંઇ કંઇ ચાળા ચાર આંખના ચમકાર
જો જો ભાઇઓ સંભળીને કરજો પ્રીતી ચાર
ઓલરાઇટની આલબેલને થે-કયુ ના પોબાર

કુદરતનો ન્યાય—
માતા પીતાના સ્નેહ સમુ બીજું નહી કો સ્થાન છે,
એના સમું દુનીયામહીં બીજું ન કો સુકાન છે.
સંસારના આ તાપમાં શીળી મળી એક છાંય છે,
સંતપ્ત પણ આ સૂર્યની તીખી નહી ત્યાં લાહ્ય છે.
જેનાં ખરે જ્યાં આંસુઓ, લ્હોનાર બીજા કો નથી,
મીઠી મધુરી દ્રષ્ટિથી જોનાર બીજા કો નથી!
સંતાનના અપરાધને યે લક્ષમાં લેતાં નથી!
હા! ધન્ય! એવા પ્રેમની તોલે બીજુ કોઇ નથી.

પ્રેમની પુતલી— (રાગ કવાલી)
ભુંડા જન ભુંડું કરે, કોણ ભલું ભલાનું ભાળે
સ્વારથ માટે ભલ ભલા તે, ભાઈ ભાઇને મારે

કરણી તેવી પાર ઉતરણી, સહુ સમજે સંસારે
પણ અંતરની પાપ વાસના, ચળે નહીં કો કાળે
દીકરા દીકરી માત પિતા, વળી બીને સંહારે
ઉઘડે આંખો એની જ્યારે જમડા ઝટકો મારે

કુદરતનો ન્યાય—

પુત્રનું ભાવી બગાડે આમ માતા લાડમાં;
ગર્વઘેલી પાડતી સંસ્કાર કુડા તોરમાં—પુત્ર૦
જે બી વવાયું આજ તે કાળે કરી ફણગો થશે,
મોટું થતું એ છોડ રૂપે વૃક્ષ અંતે થઈ જશે;
જો ઝેરથી સીંચી રહો તો મીષ્ટ ફળ ક્યાંથી મળે ?
ફાટી ગયું દુધ મુળમાં તો મીષ્ટતા ક્યાંથી જડે ?
સૂત્ર આ જાણે નહી પસ્તાય પુરી આતમાં—પુત્ર૦

સંસાર સાગર—

સંસાર તણો સાગર તરવા, અભિમાન કોઈ ના કરશો;
છે કામ, ક્રોધ, મદ, મોહ ભર્યો; એ મહાસાગર કયમ તરશો;
—સંસાર.

જો વીષય તરંગે લલચાશો;
તો વીષમ ખડકમાં અથડાશો.

નીતિ તણી નહીં નાવ હોય તો અધવચમાં ડુબી મરશો;
સધ્ધર્મ તણો નહીં હશે સુકાની, તો કયમ પાર ઉતરશો ?
સજ્જન આ સંસારનો, કોઇ ન પામ્યા પાર;

ડુબાવનારા બહુ વસે, કોઇ જ તારણહાર.
સ્વચ્છંદ સફર જો કરશો, મુજ મારૂક ઝુરી મરશો,
એ મહાસાગર કયમ તરશો—સંસાર.

પ્રેમની પુતળી— કવાલી (સમય સમયના રંગ)

સમય સમયનું કામ, સમયે સમય કરે છે,
એક સમય અર્જુન ધનુષ ધરી, બાણાવળી કહેવાણો,
એક સમય વળી તેજ અર્જુન, જંગલમાં લુંટાણો.—એ સમય.
એક સમય હાથીને હોદે, એક સમય પગપાળા,
પળ પળ પલટે સમય, સમયના ચંચળ એવા ચાળા.—એ સમય.

માલવ પતી—

હૃદયના શુદ્ધ પ્રેમીને નીગમનાં જ્ઞાન ઓછાં છે;
ન પરવા માનની તોયે બધાં સનમાન ઓછાં છે.
તરી જાવું બહુ સ્હેલું છે મુસ્કીલ ડુબવું જેમાં
એ નીર્મળ રસ સરીતાથી ગંગા સ્નાન ઓછાં છે.
પ્રણય કલહે વહે આંસુ ચુમે ચાંપી હૃદય સ્વામીન,
અરે એ એક પળ માટે જીવનનાં દાન ઓછાં છે.

સંસાર સાગર— (ગઝલ)

પૂછે મને તો હું કહું, દીલદાર હો તો આવી હો;
આંખો કહે જોવા ચહું, ચહાનાર હો તો આવી હો.—
મસ્તીભર્યાં નયન થરે, રસીકનાં હૈડાં હરે;
જોનારને ઘાયલ કરે, તલ્વાર હો તો આવી હો.—

સુધાભર્યાં અધરો પરે, અમૃત મધુર વરસ્યા કરે;
પીનારની તૃષા હરે, રસદાર હોં તો આવી હો.—
શી ખબર અમૃત પીવાડી, અમર કરશે કે નહી ?
અમૃત તણા પ્યાલા ભરી, પાનાર હો તો આવી હો.—

પ્રેમની પુતલી— (કોમીક ગાયન)

છું નાનકડી નખ જેવડી,
પણ ભલભલાને ભુલાવું,
હું થનગન થનગન નાચ નચાવું, છું નાનકડી૦
તું પકકી તાલીમ પામેલી,
આ તેં કેળવણી આપેલી;
તું પ્હોંચેલી, તું સુધરેલી,
નિશાન સજ્જડ આંટી દઉં, હું તડાક બીલ્લું ઉડાવું.–છું.
પ્હોંચેલાને પણ પલમાં પાણી તું પાનારી,
આ ત્રણ ભુવનમાં નથી જોડ તારી-તારી;
કોઇને સમજાવું કંઈનું કંઈ, (૨)
લઉં હાથ મારી રૂપીઆ હું ખનનન ખનનન ખખડાવું.–છું.

માલવ પતી—

આંખે અરધી ઉંઘ અર્ધ જાગ્યાં સ્વપ્નાં જુવે સ્નેહનાં;
થઈ અરધાં નીલંજ્જ લાજ અરધી અમૃત પીયે પ્રેમનાં;
પીવાયે રસ અર્ધ અર્ધ ઢળતો અરધી ઢળે આંખડી,
વીતે અરધી વાત તોય કહીયે વીતીજ અર્ધી ઘડી !

છીત્રવિજય—

સખી જોને કાંટો વાગ્યો પુલડાં કેમ વીણ્યાં આ જાય ?
છે જરાક જેવો કાંટો પણ અંતરમાં ઉંડે લાહ્ય—સખી.
પીડા કારમી હૃદયે જાગી ઝીણું ઝીણું ખટકે આયમા
શું થાય કંઈ સમજાય નહીં જીવ જાય મધુરે ચટકે અરરર.
પીડા આશી કહેવાય ? ના સ્હેવાય
જીવડો જાય અરરર લપક લપક થાય—સખી.

પ્રેમની પુતલી— કીકલો-કીકલી-(કોમીક ગાયન)

જરા કાળી છું પણ કામણગારી નાર,
કીકો મારો ગાંડો. (૨)
મેં તો ભુરકી ભભરાવી બારોબાર, કીકો મારો ગાંડો. (૨)
સુવો કહે છે મારૂં ઘર માંડો,
મને પજવે પાડોશીની રાંડો;
મારી ઠેકડી કરે છે ઠારોઠાર, કીકો મારો ગાંડો,
બળ્યો વાંઢી વાંઢાનો અવતાર, કીકો મારો ગાંડો,

માલવ પતી— (નવી જવાનીનું દર્દ)

જ્યારે આવે, નવીન જુવાની દુનીયા નવીન જણાય,
મનના ભાવો, પલ પલ પલટે શાથી નવ સમજાય.
જ્યાં નવયોવન ઉભરાય ત્યાં દર્દ નવીન કંઈ થાય,
જગતમાં જેનો નથી ઉપાય—જ્યારે.
કોઇ અજબ વીણાના ગાને, કોઈ મધુર સુર્તિના તાને

કોઇ અમીટ મીટના ધ્યાને
તીરછાં નયન કૈં ઢળે, હૃદય ટળવળે, કે તનડે,
તણુખ તણુખ થાય, અલી એ કેમ સહ્યું રહેવાય—
સતિ ઉજળી— (ગઝલ)
નથી સુખચેનની છાયા, સુખડ સંસારની માયા,
અકળ સંસારની ઘટના, રચી વીપરિત જગરાયા,
ઘડીમાં હર્ષ છલકાતો, પલકમાં આપૂતો પુરી,
કદી હો લગ્નનો ઉત્સવ, કદી જલ્લાદની છુરી.
સમજીએ આ જગત જંજાળ ખોટા રંગ સંધ્યાના,
પછી થાનાર ઘટનાના હરખ ને શોક તે શ્યાના.
અનંગ પદ્મા— (રાગ ગરબી રાસ)
રસીલાજીરે મનમાં વેદના શાને જગાડી.
અલબેલા ! રજની ક્યારે વીતાડી ?–હો રસીલાજી.
વીતી પાસાં બદલતાં વેરણુ થઈને રાત;
તોયે ના આવ્યા કંથજી, ! છેવટ થયો પ્રભાત;
જાણ્યું ન છેલ ! ધુતારા હશો આવા
બોલ્યું ન પાળનાર જુઠા ઠગારા–હો રસીલાજી
પાસ હવે નહિ આવશો, કરો દુરથી વાત;
મોતી તો મોઘાં નથી મોઘો છે જગતાત
છળશો નહિ છેલા ! છળબળથી નારી,
આંખ કામણુગારી મારી;

સમજો રસ ઘેલા ! છેડ ના આ સારી,
છેડલો છોડો હું હારી—હો રસીલાજી

માલવ પતી— (કોમીક દીલકે છાલે)

ઓ જાનેવાલેરે ચખતાજા લહજજત પાનકી;
ઓ દીલકે છાલેરે રખતાજા આદત પાનકી,
પાન કડક મલબારી લાયા કડક સોપારી ડાલી;
કડક મસાલેદાર બનાયા ખાયે કડક બંગાલી—
ઉધારકા બયપાર ન કરના પઢકે ગુરૂકા ચેલા;
સું ન કહે કોઇ ઉધારીયા વેપાર કચાલા કેલા;

રામાયણુ—

જો હય મંજૂર : ધન-રહ્યા, તો ધનવાનો બનો દાની,
કુએંસે જલ ન નિકલેગા, તો સડ જાયેગા સબ પાની.
દિયા જલ હમકો બાદલને, તો ઉંચા હો ગયા બાદલ,
રહા નીચાહી સાગર, હય અદાતાકો પશેમાની.
કોઇ મસ્તા હય ધન દેકર, કોઇ દેતા હય ધન મરકર,
જરાસે ફ્રકંમેં બન જાતે હેં "જ્ઞાની" કે "અજ્ઞાની"

અનંગ પદમા— (સાખી)

પામી મનુષ્ય દેહ આ સુકૃત જો ન કરાય;
જાત કજાત ગણાય ને માત તાત લજવાય.
છે પરસ્ત્રી સંગત ઝેર હળાહળ જીવન તન ધનને હરશે.
જન જે પડશે એ મોહકુપમાં મ્હોત વિના તે સૌ મરશે.

નહીં અંધ બનીને અધર્મ કરવો અભીમાને મરડાઈ કદી;
લાખ શુર રાવણુ કીચક સમ રણુમાં ક્ષણુમાં ગયા ખપી.
પર દોલત માનો પત્થર જેવી, પરસ્ત્રી જાણો માત સમાન;
એ વેદ વાકયને જો અનુસરશો તો અંતે મળશે ભગવાન.

વીર પુજન— બાળકોનો અફસોસ.

આ બાલ્ય વયમાં કોઇના માતા પિતા મરશો નહીં
ઓ ઇશ આવો કોપ બાલકની ઉપર કરશો નહી
માતા પીતાનો આશરો આખા જગતમાં કયાં મળે ?
માબાપ જાતા બાલ સૌ બેહાલ થઇને ટળવળે
માતા તમારા સ્નેહનાં બે આંસુડાં સ્વીકારજો
ઓ તાત આ બે બાલકોને સ્વર્ગમાં સંભારજો.

ગાફીલ મુસાફર—

દુનીયાંમેં જો ચલા નેકી પર બેડા ઉસકા પાર હુવા,
માલ ખરીદા જીસને અચ્છા નફા મીલા :જરદાર હુવા.
ખોટા સઓદા જીસને કીયા 'નુકશાન ઉઠાયા ખાર હુવા,
પરખા જીસને અપને આપકો, દીલકી કસોટીપર કસકર;
શરમીન્દા ફીર દુનીયામે ઇનસાન ન વોહ જીનહાર હુવા.

અનંગ પદમા— (કોમીક)

હાથ છોડો કંકણુ નંદાએ
ઓહ હાય વોય વોય
રૂપ જોઈ મને કાંઈ કાંઇ થાયે;

અરે હાય હાય હાય.
છોડો છબીલા હું ગઇ હારી
બળી તમારી ટેવ નઠારી;
—છોડો છોડો મારો હાથ મરડાઇ જાય છે.
—મારા નાનાભાઇની ભાભી એમાં શું થાય છે?
—મારો જીવ જાય છે. બહુ દુઃખ થાય છે;
તારા નખરાથી મને આમ આમ થાય છે.
અરે હાય હાય હાય—હાથ છોડો.

વીર પુજન— (રાગ ગઝલ કવ્વાલી)
આજ્ઞા ધરે માબાપની શીરે જે બાળકો
સેવે સદા માબાપને છે ધન્ય બાળકો
સેવે સદા માબાપને છે ધન્ય બાળકો
માતા પીતાના ચરણમા દેવો બધા વસે
તેની સેવા કરે તે બાળકો સુખી થશે
શાણા શ્રવણ પ્રભાકરે સેવ્યા છે પીતૃઓ
માતા પીતાના દોષને કદી નહી જુઓ

દેવકન્યા—
મુને ઘેલી કીધી છે નંદલાલે, છેતર્યાં છોગાળે.
મુને મારી નયનોનાં બાણ, છેતર્યો છોગાળે.
કોરી લીધું છે એણેજ કાળજડું મારૂં સખી,
ભુલી હું તો સાન ભાન, છેતર્યાં છોગાળે—મુને૦

મુરલી મધુરી વાંગતી, વેધક નાદ અખંડ.
મોહન મંત્ર સખી ભર્યો, લોભાવે મુજ મન.
આસો માસે અટપટો, શ્યામળીયાજીરે વ્હાલા—મુને૦

અનંગ જહમા— (રાગ કવ્વાલી)
અભાગી જો જાગી પળમાં આંખ મીંચાશે;
ભલાઇ કરી લે કાંઈ સુખી તો થવાશે,
અમર થવાનું નથી કોઇપણ મરણ ભમે માથે.
સુખ સાહ્યબી સઘળું છોડી જાવું છે જીવડા ખાલી હાથે,
ઓ જીવડા! ખાલી હાથે—અભાગી.
સગાં સંબંધી દુર થશે જ્યા ચડયો ચીતા માથે;
પાપ પુન્ય બે વસ્તુ કેવળ છેવટની સાથી છે સંગાથે.
કર મૈત્રી ધર્મ સાથે.—અભાગી

દોવતે જંગ— ઉરદુ ગઝલ.
ક્યા ગમ જો કટ રહા હય બે બાત સર હમારા.
હાં ચીર કરતો દેખે કોઈ જીગર હમારા.
બરહક હય જબકે મરના ફીર ઉસમેં આજકાલ ક્યા.
હોનાહીથા જહાંસે એકદીન સફર હમારા.
ક્યા જીન્દગીકી રાહત ક્યા રંજે મરગે ગુરબત
ઇસજાભી ઘર હમારા ઉસજાભી ઘર હમારા.
ઇન્સાંકી જીન્ગીમેં કબ કદ્રો મજીલત હય.
મર કર ખલીલ હોગા હર દીલમે ઘર હમારા.

મતલબી દુનીયા— (જમાનાકા રંગ)

દેખા એહ આજ મયને, જમાના બદલ ગયા !
આંખે બદલ ગઇ હંય ફંસાના બદલ ગયા !
ફીતરતકે હર અસરમે, હુવા કયુંયહે ઇનકેલાબ ?
પાની ફુલરૂપે, ખેતમે દાના, બદલ ગયા ! !
મુજકો હય એહ તાઅજ્જુબ, એહ ઇનકેલાબ કયસા ?
દુનીયામે આ ગયા હય, દેખોરે અજબ કયસા ?

અનંગ પદમા— (રાગ કવાલી)

પ્રમદાને પિયુની પ્રીતી, જીવનનો સાર છે.
સર્વ સાર અસાર જો; નહીં પ્રેમમય સંસાર છે,
દુઃખભારમાં સંસારમાં પિયુ પ્રીતી સુખ ભંડાર છે.
નરનાર સહુને સ્નેહ વિના, જીવન એ દુઃખભાર છે.
સહવાસ કે વનવાસમાં બસ પ્રેમ સુખ આધાર છે;
મર્મ એ સમજે નહીં તેને ખરે ધીક્કાર છે;
જે દંપતી પ્રેમ વસે તેનો સફળ અવતાર છે.

દોલતે જંગ— (ઉરદુ ગઝલ.)

કરજેસે તંગ હુય જાન મેરી દીલ હરદમ રોતા હુય,
ખુલ્લા હય જેલકા દરવાજા દમ ઠંડા હોતા હુય.
વારંટકા ડંકા ખાકર બંદા જેલમેં સોતા હુય,
ઇસ ફીકરમેં ઠરકર જાનકો ખોતા હુય.

 બુરી બલા યારો યે કર્જ હય,
મરનેકી તર્જ હય બચાવ ફર્જ હય.
ઈસી લીયે મેરી યે અર્જ હય,
બુરા યે મર્જ હય બચો હરઆન.
કર્જકે ચક્કરમેં પડકર બીગાડા હય લીવરકા મીટર;
હય બદલે મોટરકે ખચ્ચર
વીસ્કી હય ન સોડાવોટર

ઉસ્તાદી— (નયનોકા જુલમ)

પ્યારે તોરે નયનાં રે સીતમ કરે,
સીતમ કરે, (અરે વાહ વાહ) જુલમ કરે;
(હાય હાય)! ગજબ કરેઃ—પ્યારે.
હય ગજબ આંખોમેં, સુરમા લગાયા ન કરો,
ઉમ્ર બાલી હય, અભી પાન ચબાયા ન કરો.
હમારે સામને ગયરોંકો, બુલાયા ન કરો,
ફુરકતમેં જાન મેરી, અબતો જલાયા ન કરોઃ—પ્યારે.
ઇધર મીસ્સીકી હવસ, ઔર પાનકી લાલી,
ઇધર જુગનુંકી ચમક, ઔર કાનકી બાલી.
યારહી જુલ્ફ ઘટા, છા રહી કાલી કાલી,
તેજી કટાર ન મારો, સૈયાં મય મતવાલી,
જાદુ ભરીયાં નયનાં તેજી જખ્મે જીગરકો સતાયેરે—સીતમ કરે,

અનંગ પદ્મા—

—રસીલી હું જોબન ઘેલી છું નાર.
નયન ઇસારે, કારી કટારે;
કામીને કરૂં ઘાયલ હું નિરધાર—રસીલી.

રૂપ જોઈને દાના દીવાના થાયે;
જ્યાં જાઉં ત્યાં લોકો રાહે છુપાયે;
અવળચંડા મારી આડે ફરીને
અડપલાં કરે છે હજાર—રસીલી.

દોલતે જંગ— (ઉરદુ ગઝલ)

મેરે દીલકો દીલ ન સમઝો મેરી જાંકો જાં ન સમઝો,
કોઈ ઓર બોલતા હુંય મેરી જબા ન સમજો.

હુવા જલકે દુર ઠંડા મય સીલગ રહેહું અબતક,
મેરી આહકાયે ધુંવા ઉસે આસમાંન સમઝો.

મંયને વો શરાબ પીધી જો અજલકે દીન ખીંચીથી,
વો પી મય કહા હું ઉસે નવજવાં ન સમઝો.

મય બાગબાં યે ગુલ્સેન દીલ લગાના હમદમ,
યે આશકોંકા મહફીન ઈસ્સે ગુલીસ્તાં સમઝો.

સમાપ્ત.